СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 248. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 25. жовтня, 1926. VOL. XXXIV. No. 248. Jersey City, N. J., Monday, October 25. 1926. THREE CENTS

ТРИ ЛЕГКІ ПОТРЯСЕННЯ ЗЕМЛІ В КАЛІФОРНІЇ

САН ФРАНЦИСКО, 22. жовтня. — Центральну й північну частину стейту Каліфорнії потрясли нині рано три землетрясення. Перше було о годині 4. мінут 35, друге о годині 5. мінут 35, а третє о годині 6. мінут 42. Перші два тревали по 7 мінут, а третє одну мінуту.

В Сан Франциско землетрус зробив мало шкоди. Він вибив кілька шиб у високих будинках, струтив дещо пляcтру зі стін, і ось усе. Однак, і се викликало в місті поважне занепокоєнне серед населення, головно серед гостий, живучих у готелях, непривичних до таких явищ.

В Овкленді землетрус теж не зробив ніякої шкоди. Годинник на ратушевій вежі задержався о 4. годині 37 мінут.

50 миль від Сан Франциско землетрус ушкодив поважно федеральну морську ліхтарню Ано Нуево. В головнім світлі маяка тріcла велика сочка, через що ліхтарня перестала сповняти свою службу. З ліхтарні вислано сейчас лодку до Сан Франциско й ліхтарню направлено за кілька годин. На щастє, через брак світла ніякого нещастя в заливі не було.

В КУБІ ЗГИНУЛО ПОНАД 600 ЛЮДИЙ.

ГАВАНА 22. жовтня. — Урядове перечислення жертв великого гурагану, що навістив Кубу позавчора, показує, що буря забрала понад 600 людських жить. В тому числі погинуло 17 американських горожан; всі вони згинули на острові Пайнз, де тоді погибло 32 особи. Шкоду уряд обчисляє на 100 міліонів долярів.

СЕНАТОР ВОТСОН ВІДПЕКУЄТЬСЯ ВІД ЗВЯЗКІВ З КЛЕНОМ.

ІНДІЯНАПОЛИС, 22. жовтня. — Сенатор Вотсон, републиканець з Індіяни, якому закидували зносини зі стейтовим Куклакс-Кленом, вислав до сенатової комісії, яка розсліджує виборчі перекупства, заперечення всяких вісток про свою спілку з Кленом.

Сенатовий комітет покінчив нині своє слідство й члени комісії розїхалися домів.

ДАЛЬШІ ЗАХОДИ УРЯДУ ДЛЯ ОХОРОНИ ПОЧТОВИХ ПЕРЕСИЛОК.

ВАШИНГТОН, 22. жовтня. — Федеральний уряд замовив для почтового уряду 250 панцирних троків для перевоження почтових посилок.

Троки заосмотрені в панцирні буди для візника й марінара, який від тепер буде все їздити з шофером для охорони воза перед можливим нападом розбійників. Панцир зроблений з грубої сталі, якої не могла пробити куля з 45-калібрового револьвера.

Сього рода троків будуть уживати до воження почти, коли в посилках буде золото або дорогоцінності.

КОРАБЕЛЬ ПРОСИТЬ О ДОПОМОГУ.

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — Британський тягаровий корабель Іствей вислав прозьбу о сейчасовий ратунок. Находиться він недалеко коло островів Багама.

Має він 6,000 тон містоти, і їде тепер з південної Америки до порту Кардиф у Валії.

Власителі побоюються за британський корабель Ґолд Ґовп і американський корабель Галеакала, котрі не дають про себе ніякої чутки, хоча мали бути в сьому порті вже кілька днів тому.

ВИБУХ ДОМАШНЬОЇ ГОРАЛЬНІ.

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — В задній части дому, що стоїть на 28. Вейверлі Плейс, а належить до Фредерикс Дайинг Ко., случився нині вибух дестилярні горівки. Вибух висадив вікна в домі й настрашив 3,000 студентів у поблизькому Нюйоркському університеті так, що науку перервано.

Зараз по вибуху почався в домі огонь. Відламки машини покалічили поважно одного електричного робітника, що направляв коло дому електричні проводи.

Поліція арештувала власителя мешкання, в котрого случилася експльозія, і трох італійських імігрантів, які там були в час вибуху в домі.

ЗАСУД ПОЛІСМЕНА ЗА ВБИЙСТВО ЖЕНЩИНИ.

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — Присяжні судді, що розбирали обжалований проти полісмена Антона Пископо за вбийство пані Маргарети Саловен, прийшли до переконання, що оправдання полісмена, що він вбив жінку не хотячи підчас боротьби з нею за револьвер, є неправдиві, та признали його винуватим вбийства другого степеня.

СОЦІЯЛІСТИ РАДЯТЬ КОМУНІСТАМ НЕ ПРИЗНАВАТИСЯ ДО ДЕБСА.

НЮ ЙОРК, 22. жовтня. — Соціялістичні провідники видали острy публичну заяву проти „робітничої (комуністичної) партії" за те, що ся збирається святкувати память Юджина Дебса. Соціялісти кажуть, що комуністи хочуть у сей спосіб збити собі капітал зі смерти популярного соціялістичного провідника, хоча сей все стояв проти комуністів. Соціялісти закидують комуністам, що сього рода поступовання є нечесне.

ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

ЦЕ ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО. ЦЕ ПАМЯТЬ ПРО ТУ РАДІСНУ І ЩАСЛИВУ ХВИЛЮ, КОЛИ ВІДРОДИЛАСЯ НА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА.

ЦІЛИЙ МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ ВШАНОВАННЯ ТОЇ ПАМЯТИ, А КОЖДА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА, ПАМЯТАЮЧИ НА ЦЕ, ЗБИРАЄ З НАГОДИ ЦЕГО СВЯТА ЖИРТВИ НА ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ, НА ІНВАЛІДІВ І НА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ ТА ПЕРЕСИЛАЄ ЇХ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA

КРИТИКУЮТЬ НОВИЙ КАРНИЙ ЗАКОН.

НЮ ЙОРК, 21. жовтня. — На зборах міської адвокатської палати виступало богато визначних місцевих правників з критикою нового карного стейтового закона.

Один суддя говорив: „Новий закон несправедливий. Припустім, що одного дня полісмен зловив в ночі якогось невідомого чоловіка з клунком під пахою. На поліції в клунку найдено одіння, і властитель клунка не може виказатися, звідки він дістав убрання. Коли б так сталося, що поліційні рекорди доказали би, що сей самий чоловік кілька літ тому покалічив когось бритвою, то я мусів би йому тепер дати 20 літ тюрми".

АНГЛІЙЦІ ГЛЯДЯТЬ СКЕПТИЧНО НА ЦЛОВІ БАРІЄРИ.

ЛОНДОН, 21. жовтня. — На вечері, в якій взяли участь учасники імперіяльної конференції, піднесено в мовах рівнож і справу облегшення мит. Бесідники дивилися на ту справу дуже скептично. Казали, що вона з теоретичного боку гарна, справедлива, але практично мимо цего тяжко її перевести в життє.

МИТР. ШЕПТИЦЬКИЙ У ПОДЕБРАДАХ.

Дня 17. м. м. прибув на запрошення Української Господарської Академії до Подєбрад ексц. митрополит Шептицький, щоб оглянути академічні і студентські установи. Високого гостя ще в Празі зустрів представник сенату Академії проф. С. Тимошенко і д-р А. Монтрезор. В товаристві митрополита о. кан. Яцковський. На двірці в Подебрадах зібрався сенат Академії і сила студенства та громадянства. Повитання митрополита було дуже сердечне. У його честь відбулося опісля торжественне засідання сенату, а вечером концерт. Митрополит має залишитися в Подебрадах 2—3 дні.

ЗАБОРОНЕНА МОДА.

Всі вищі жіночі школи в Будапешті одержали розпоряд, що ученицям не вільно носити коротких сукон, декольтів, пудруватись або наводити шминку, а навіть носити модну хлопячу підстрижку. Що більше: дівчат повинні старші проводити до школи. Бідні родиці, які справили своїм дівчатам модні сукні і підрізали їм недавно волосся!

„ОРИҐІНАЛЬНИЙ" ПИСЬМЕННИК.

Англійський драматург Бернард Шов належить до найоригінальніщих сучасних людей і залюбки приголомшує звичайних смертників своїми смілими парадоксами. Репортери часописів шукають за ним як за невичерпаним джерелом сензацій. Поїхав 70-літній письменник на вакації до Італії і заховався від світа в тихій закутині. І там найшли його. І щойно дізнається европейська преса: Шов ходить на прохід, до кіна, читає і пише. Робить те самісько, що ми. Та один львівський денник таки найшов дещо оригінального в поведінці Шова: Шов, як звичайно, нарушує „добрий тон" — читає підчас їдження. А це „нарушення тону", треба знати, є страшенно поширене в Англії; Англійці недурно не здужають на шлунок: підчас снідання, обіду, вечері в усіх пансіонах і готелях читають. А ось і друга риса великого письменника відкрита пресою: Шов носить в кишені завсіди якусь книжку. І це також, добре знати, роблять усі інтелігенти Англійці. Англійські видавництва спеціяльно мають на увазі цю потребу читачів, які в трамваю, на кораблі, в жадальнях усяких бюр, залюбки читають книжки; англійські книжки здебільша в нашім форматі, на ідеальним тонкім папері, так, що том на 500 сторін подобає на записник. „Ах! якби ми мали такі книжки!" зітхне дехто — „то може й більше би в нас читали". Якби всі наші інтелігенти читали бодай підчас їдження! Якби всі шлункові недуги були в нас бодай наслідком лектури!

БОЖЕВІЛЬНІ НА УЛИЦЯХ МІСТА.

З причини переповнення кульпарківського закладу випущено немало нещасних божевільних на волю. Тому тепер дуже легко стрінути у Львові на вулиці божевільного. Були вже з того приводу й ріжні інциденти. Цікавий випадок мав місце у фризиерськім ателіє в готелі Жоржа. Туди прийшов гарно убраний панок, щоб обстричися. В часі голення заявив, нечайно, що йому зробилося недобре і просив післати по фякра. Одначе поки приїхав фякер, божевільний дістав сильного нападу. Так виглядають відносини безпечевства в столиці краю...

ПРОТИ МОДНИХ ТАНЦІВ.

З Риги повідомляють, що рада народніх комісарів заборонила модні танці на території Радянського Союза.

НАЙДОРОЖЧИЙ ЕВРОПЕЙСЬКИЙ МУЗЕЙ.

Який це? Ніхто не вгадає. Ні Британський музей, ні Лювр, ні хороми Ватикану. Всі вони мають безцінні скарби, одначе коли рахувати їх вартість по доходам, а не по ціні складеного там мертвого капіталу, всі вони стоять на другім місці після тих джерел доходу, які нестиме мадярській державі новодароване майно д-ром Александром Апонієм. У північній закутині комітату Баранія, якого половина належить до Югославії, лежить маєток Ленгієль. Дорога, яка перерізує його — довга на 11 км. Маєток має 3300 катастр. моргів. У парку старофранцузький замок у найкращім ренесансовім стилю, що має рівно 99 літ. На ньому ще помаює чорна хоругов. Його власник помер, але 71-літня вдова не каже її стягати, аж до своєї смерти. Вдова по Апонієм — з родини Естергазів, найбільших меценатів старої Угорщини. Померший граф, колись дипломат, був змалку великим „книжником", колекціонером, відомим в усьому світі. Його пребогата бібліотека, що мала в собі найповніщий збір до історії Угорщини, була доступна всім дослідникам, які находили на замку мецената гостину. Вмираючи, граф записав свою бібліотеку мадярському національному музеєві. А тепер вдова доповнила цей дарунок новим княжим жестом: вона записала все своє майно, землю і замок з усім, що там є, мадярським науковим установам. Це майно є одним з найбільше зразкових в Европі: в ньому є сотки найкращої худоби — расових коров, овець, коней; воно славне припасами найдобірнішого вина. Таким робом Національний Музей у Будапешті стане власником великанських просторів, які нестимуть міліони доходи. Такий запис мадярських меценатів нагадує дари американських міліярдерів.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА НА ВОЛИНІ.

Особовий поїзд 1951, що їхав зі Здолбунова до Ківерець, переїхав у нагальному бігу стацію Сенкевичівку на Волині і впав на сліпий тор позаcтацією. Кільканайцять вагонів вискочило з шин, три вагони розбиті зовсім. Страти в людях: три особи вбиті, кілька тяжко ранених. Машиніст того поїзду оправдується тим, що при вїзді на стацію дістав сильного завороту голови, наслідком чого стратив притомність.

ПОЛЬЩА ХИТРУЄ НА ВСІ БОКИ

БЕРЛІН, 22. жовтня. — Польські націоналісти і мілітаристи виступили з дуже острою критикою того французько-німецького зближення, на яке закроювалося на нарадах в Тоарі. Польща була певна, що з тою хвилею, коли став премієром Франції Поанкаре, прийде конець зближенню Франції до Німеччини. Колиж того нема, Польща повинна зажадати від своєї приятельки Франції концесій за згоду на мир Франції з Німеччиною. Щоби змусити Францію до тих концесій, почала Польща накладати з Москвою і відгрожуватися совітсько-польським миром, а по тім била поклони перед Англією і заявила їй свою готовість стати на її услуги.

Та все те не вдалося. Польські націоналісти заявляють, що всьому тому винна німецька інтриґа. Тому домагаються вони тепер через Францію рекомпензати за те, що Франція годиться евакувати Рурщину. Через те Польща наражена на більшу небезпеку з боку Німеччини, яка зростає в силу, тому повинна дістати за свою згоду територіяльні концесії і нові гарантії ненарушимости її території.

З другого боку, щоби зискати собі кредит в Америці, вся польська преса дуже остро виступила проти лондонської заяви світових банкирів в справі знесення митових барієр. Вони пищуть, що ця акція звернена проти Америки і з нею по тій причині не може погодитися Польща, бо вона є одинокою правдивою і щирою приятелькою Америки.

ПЕРЕД КИМ СКАПІТУЛЮВАЛА БОЛЬШЕВИЦЬКА ОПОЗИЦІЯ.

МОСКВА, 22. жовтня. — Здачу опозиції, яку повів Троцький з компанією, треба приписати головно великій дисципліні. Опозиція склонила голову перед своїми власними принципами, які наказують льояльність до проводу, а не перед адміністрацією. Так розуміють тут крок Троцького.

В найблизших днях усунуть Троцького з Політичного Бюра, а Зіновєва з президента комуністичного інтернаціоналу. Але оба вони останут в центральнім комітеті комуністичної партії і будуть мали нагоду впливати на хід політики. Кажуть, що опозиція навіть зискала дуже богато своїм поступком та своєю льояльністю. Морально вона пішла в гору.

ХЕМІЧНИЙ ТРОСТ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН, 22. жовтня. — В Англії вийде незабаром в життє великий трост, зложений з промислових хемічних і експльодуючих матеріялів, якого основний капітал буде виносити $500,000,000. Цей трост повстав в ціли охорони хемічної індустрії з тих самих причин, з яких заложено сталевий трост в Німеччині.

З ЗАЛІЗНИМИ БОНДАМИ НЕ ПІДЕ ТАК ЛЕГКО.

ПАРИЖ, 22. жовтня. — Німецький амбасадор до Франції Геш повернув з Берліна і зложив візиту Бріяндови, міністрови заграничних справ Франції. Оба вони сконстатували, що ті пляни, які були обговорені на стрічі Штреземана з Бріяндом, не можна на разі виконати, бо заходять непредвиджені перешкоди, як от в справі продажі залізничих бондів. Мабуть амбасадор Гецш привіз з Берліна нові пропозиції, які були предметом розговорів. Знатоки одначе глядять на ті переговори скептично. Одно їх потішає, що оба заграничні уряди, себто як німецький так і французький, працюють дійсно щиро і ревно над зближенням обох народів.

З РАТИФІКАЦІЄЮ ДОВГІВ НЕ ВИХОДИТЬ ДОБРЕ.

ПАРИЖ, 22. жовтня. — Голова спеціяльної довжної комісії французького парляменту, Адріян Даріяк, виготовив обширний стейтмент в справі французько-американських довгів, який обнимає 101 сторін, писаних на машині. Він не заявляється ані за ратифікацію, ні не є проти неї. Але враження з прочитаного реферату є таке, що Даріяк є властиво проти ратифікації.

Той реферат буде предложений на слідуючий тиждень фінансовому комітетови палати послів.

МНОГОЖЕНСТВО БУДЕ КАРАНЕ НАВІТЬ У СОВІТІВ.

МОСКВА, 22. жовтня. — Новий закон, який відноситься до супружа, заборонює многоженство. Толероване воно буде тільки там, де люди жили в многоженстві до видання цего закона. Толеранція буде відноситися одначе тільки до минулого. По виданню сего закона не вільно нікому мати більше, як одну жінку. Кара за многоженство виносить $250 і вязниця.

ПРИНЦ АЙТЕЛЬ РОЗІЙШОВСЯ З ЖІНКОЮ.

БЕРЛІН, 22. жовтня. — Принцеса Софія Шарльотта дістала розвід від свого мужа принця Айтля, другого сина бувшого кайзера Вільгельма. Суд признав вину принцови. Розправа була тайна, тому всі двірські скандали, з якими був получений розвід, не будуть опубліковані.

ЕСПАНІЯ ШАНУЄ ПАМЯТЬ МАЛЯРА.

МАДРИД, 22. жовтня. — Еспанія приготовляється до століття смерти славного на весь світ еспанського маляра Ґойя. Ґойя помер в Франції і треба було вжити еспанському правительству великих заходів, щоби добути його домовину і перевезти її до Еспанії. Свято відбудеться в Сарагоссі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідае.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІД КАМЧАТКИ ПО КАРПАТИ — ОДИН РУССКИЙ НАРОД

В тім часі, коли в Галичині вже зліквідовано кацапщину і коли на землях Великої України навіть найбільш запеклі русскі приходять до переконання, що українство це не є ніяка австрійська чи німецька видумка, а тільки живий національний рух, який обнимае територію, заселену українським народом на просторони яких 1,000,000 кв. кільометрів — наші американські, галицькі і карпаторусскі москвофіли витягають кацапського трупа і наново підносять давно вже опрокинену науково теорію про единство русского народа.

Перед нами часопись Підкарпатських Українців „День", а в нім стаття з 15. жовтня, затитулована: **ОДИН РУССКИЙ НАРОД**, яка приносить нам ось такі мудрощі:

„Є на світі один англьо-саксонський народ. Члени того народу признають себе братами без огляду на те, чи вони живуть в Англії, Канаді, Австралії і Новій Зеляндії. Так є і з другими народами. Так воно повинно бути і так є і з русским народом. Є тільки один русский нарід на світі. А русский чоловік повинен почувати себе русским в Владивостоці, на Кавказі, в Петрограді і в Галичині на українських русских землях як і під Карпатами."

Це слушне, але тільки з одного згляду. Ніхто не вимагае від русских того, щоби вони почували себе, деб вони не були, иншими як русскими. Та редакції „Дня" не о те ходить. Вона хоче тим заявити, що нема ніякого українського народа, а є тільки один русский народ від Попраду до Владивостока. Що є хиба тільки українське наріче, але нема ніякого самостійного українського народа.

Випадае спитати редакцію „Дня", для кого це вона виписуе ось ті нісенітниці. Чи може Шановний редактор і його співпрацьовники претендують на більше знанне в тій справі як Петербурська Академія Наук, яка складаеться з правдивих русских учених і яка вже давно вирішила про самостійність і цілковиту відрубність української мови. Таж ми мали нагоду чути в Филаделфії на українськім святі тому два роки взад мову самого редактора „Дня", який нам так краснорічиво говорив тоді про український нарід та заявляв, що тільки ще треба трохи виждати, а й Підкарпатські Українці злучаться з нами як брат з братом. А на тім святі не було мови про русский нарід. Там виступали самі свідомі Українці.

Тоді говорив Шановний редактор так, а тепер дае нам науку і каже: Коли Українці признаються, що вони русскі, тоді Карпатороcси признають себе Українцями.

Не знати, чи плакати, чи сміятися над таким домаганнем. Чи може боліти над зломаними душами, яких не годна вже вивести на правдивий шлях навіть та страшна боротьба, яку сегодня веде наш нарід за свое національне визволенне, навіть ті міліонові жертви, що лягли в послідних роках в обороні нашого національного імени і нашої державности. Щож инше може їх ще зрушити і направити? Смерть героїв, що вже в могилах, їх не переконуе. Дух Шевченка і Франка для них не істнуе. Наука їх не переконуе. Не переконуе їх навіть найбільша наукова русска інституція, яка заявилася за самостійністю і відрубністю українського народа. Не переконуе їх московська чрезвичайка, яка хотіла, а не змогла здушити українського сепаратизму, не переконують їх польські табори смерти, в яких добивала Польща тих, що ще живими вийшли з україньсько-польської війни, а які не хотіли зречися наших національних стремлінь. Наукою для них не є навіть те, що українська ідея зліквідувала на рідній землі навіть те москвофільство, що мало в нас малощо не столітну історію. І воно мусіло піддатися живій ідеї і зникнути раз на завсігди. І навіть серед москвофілів в краю знайшлися ще люде, що мали таки совість і крихітку ідейних почувань. Тому мали відвагу признатися до свого блуду.

Не зникае тільки москвофільство тут на американській землі. І то головно тому, що в московсько-американських передових кругах заникла всяка ідея. Бо не можна дивуватися звичайним робітникам з Підкарпатської України, коли вони москвофіли, бо вони виховалися і остають під впливом мадяронів, яким таке баламуцтво виходить на добро. Та коли такі нісенітниці плетуть сегодня передові люди, які хочуть надавати тон в громадянськім життю Підкарпатських Українців, які хочуть їх визволяти — то це зрозуміти годі. Супроти того не лищаеться нам нічого иншого, як тільки старатися за всяку ціну чимраз більше підходити до наших братів з Підкарпаття, втягати їх до наших організацій, запрошувати їх на національні наші свята або на віча. В той спосіб зможемо їх хоч вчасти відтягнути від того багна, в яке його пхае бездушне москвофільство. Нам треба урядити по ріжних місцевостях віча, присвячені виключно тому, що діеться тепер на землі Підкарпатської України. В той спосіб зацікавимо Підкарпатських Українців, загріемо їх до активніщих виступів проти чеських надужить, а заразом будемо мати нагоду вияснити те баламуцтво, що звязане з пропагандою про один русский народ — від Камчатки по Карпати.

ОБШИРНЕ ЗНАННЄ, ПРИВИЧКА ДО ДУМАННЯ І БЛАГОРОДНІ ЧУВСТВА — ВСЕ ТЕ НЕОБХІДНЕ ДЛЯ ТОГО, ХТО ХОЧЕ БУТИ ОБРАЗОВАНИЙ В ПОВНІМ ЗНАЧІННЮ ТОГО СЛОВА.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЗЇЗД У ПРАЗІ

Сумно писати, що на всіх теренах української землі немае куточка, деб могли вільно зїхатися українські вчені для обміни думками, докладами та накреслення дальших шляхів розвитку української науки. Немае жадного шматочка землі, деб могло вільно лунати українське наукове слово. І Немае більшого осуду для ріжних „культуртреґерів", що пошматували українські землі, як те, що вони наклали свою важку лапу навіть на чисту науку.

Не може науковий зїзд відбутися на Великій Україні, бо там наука мусить бути „пролетарською наукою''. Важко пояснити, що значить „пролетарська наука", але большевики хотять саме такої науки, яка все зводилаб до служби комуністичній партії. Вони трохи не розстріляли великого російського вченого Павлова за те, що він у своїх дослідах доказував, що коли експерименти над живими орґанізмами не під силу тому орґанізмови, то вони вбивають орґанізм. Ну, а про українських вчених немае й що говорити. Явиться наприклад якийсь історик та й почне доказувати, що Мазепа був великий борець за волю українського народу, був дуже побожним та полишив багато цінних памятників церковного будівельства, а тут аж страшно робиться единонеделімському серцю! А що буде, як якийсь економіст стане доказувати, що Україна є тепер далі кольонією Московщини.

Таке саме становище й на землях, захоплених Поляками чи Румунами. Вони перед всім світом заявляють, що ніякого українського народу в межах сучасних їх держав немае. А тут зїзд учених міг би цю пісню зовсім зіпсувати, показавши, що не тільки є український нарід, але навіть мае високо розвинуту культуру й науку. Вони забороняють навіть елементарні школи та замикають вчителів до вязниці. Де ж тут допустити учених на зїзд, який ще на горе мігби вийти більше вартістним для науки, ніж праці учених народу переможців. Такий зїзд показавби світови, що груба фізична сила тимчасово нас перемогла, але дух українського народа і його культура, живі. Тому то вони так завзято боряться й нищать все те, що сприяе розвиткови української культури, піднесенню духа українського народа.

Навіть такі славянські культуртреґери, як Чехи, лишень з великим трудом дозволили зробити український зїзд учених у Празі. Але найби були наші вчені спробували попросити дозволу зібратися на Закарпаттю, то булоби те саме, що у Москалів, Поляків та Румунів. Нехай хоч один з наших учених уткне свого носа на Закарпаття, ну скажемо, хоч для якихось етноґрфічних дослідів, що йому тоді заспівають Чехи?

Знае кітка, де сало украла, говорить мудра народня поговірка. Так і окупанти наших земель. Але всеж таки краще, що хоч у Празі зібралися наші вчені, вигнанці з рідної землі, якби мали нігде не зібратися.

Тікаючи перед інвазією горд московських, польських і румунських, опинилося на іміґрації багато не тільки активних вояків і політиків, але навіть і звичайних кабінетних вчених. Просто, більшість української свідомої інтеліґенції опинилася на іміґрації. Між ними є представники найстаршого українського покоління і наймолодшого, якого національна свідомість зродилася в огні й бурі останньої революції. Але всі вони з однаковим запалом та упертістю працюють над розвитком та збогаченням української культури. Одні самі лише вчаться, другі самі вчаться й инших вчать, а найстарші, що вийшли з великим культурним та науковим етажем за кордон, вчать. Там на окупованих землях України люті переможці вживають всіх засобів, щоби вибити ґрунт традиції української визвольної боротьби й самостійного культурного розвитку зпід ніг молодого покоління. Тому все намагаються через явних своїх вчених, або через наших Українців, що покірливо цілують руку переможця втлумачувати молодому поколінню, що ранійше Україна не мала ні своїх шкіл, ні науки, ні книжок. Все, що тепер вона мае, то все лише з ласки переможця. Така праця переводиться головно під большевиками. Вони заходяться коло того, щоби молоде покоління, котре там росте, не мало жадних звязків з минулим українського народа. Щоби те покоління повірило своїм „просветителям", що аж московські большевики принесли на Україну культуру, почали видавати книжки, ґазети, тощо. Щоби воно повірило так, як його вчать, відгородивши китайською стіною від минувшини та сучасности поза межами большевії. Щоби воно все повірило, йому товчуть у голову, що лише большевики боролися й борються за визволення українського народа з політичного та соціяльного рабства. Щоби воно думало, що лише большевики є борцями за кращу долю покривджених працюючих мас, а поза большевиками все вороги тих мас. Щоби молоде покоління закинуло всяке стремління до створення незалежної української держави.

Засліплені переможці не хочуть знати того, що вбити живу ідею ще нікому й ніколи не пощастило. Вона буде жити в народніх переказах, в леґендах, в казках, поки не настане слушний час і вона не запалае буйним полумям.

Українська культурна й політична іміґрація в Европі утворила цілу низку ріжних товариств, орґанізацій. Серед них поважне місце займають основані у Празі та в Подєбрадах чотири вищі наукові українські інституції: університет, учительський інститут, сільськогосподарська академія та соціольоґічний інститут.

В тяжкій праці, при страшних матеріяльних злиднях працювала українська інтеліґенція над плеканням рідної культури та рідної науки. Вона не тільки зберігла все те, з чим вийшла з своеї рідної землі, але стократ його збагатила. Нарешті прийшов час, коли по пятирічній безперервній праці треба дати загальний підсумок тої праці та накреслити шляхи дальшого розвитку української культури та науки.

Для цього й скликано на день 3. жовтня с. р. до Праги український науковий зїзд. До сього часу ми ще не маемо повідомлення про результати праці зїзду, але можемо сподіватися, що вони будуть значні, судячи по тому, що зголосилося 135 докладчиків з 189 докладами. На цей зїзд мали прибути українські вчені не лише розсипані на чужині, але й з земель окупованих Польщею та Румунією, хоч ці окупанти постаралися ріжними пашпортовими і другими утрудненнями, допустити як найменьше число вчених до виїзду. Зпід московської окупації ніодин учений не посмів виїхати, навіть заікнутися про дозвіл, бо влада з гори оголосила цей зїзд антибольшевицьким та контр-революційним.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

Порівнуючи нові роди обезпечення з старими, членами бачуть велику ріжницю. Бачуть, що нові роди хоч дорозші але за то дають без порівнання більші привілеї членам. І тому много членів хотілоби свое обезпеченнє старого рода переміннти на котрий будь новий рід обезпечення в У. Н. Союзі. При тім старші члени думають, що при такій переміні належиться їм кредит за вкладки вплачені перед тим за старий рід обезпечення та що вистарчае тільки грамоту перемінити. Таке думаннє є безпідставне, бо за вкладки вплачені до старого рода обезпечення можна тільки то дістати, що в тім старім роді обезпечення належиться а то **посмертну** виплату, коли вкладки до кінця життя були плачені. Старий рід обезпечення мае найнизші владки членські, за які не обіцяе нікому жадних зворотів за життя ані жадних замін на інші поліси, але виразно кождому признае тільки одно право а то посмертної запомоги родині, зглядно спадкоемцям.

Хто одначе хоче змінити свое обезпеченне в У. Н. Союзі з старого рода на новий, той просто мусить покинути старий рід а до нового приступити цілком так, як новий член.

Таксамо і з новими родами обезпечення, яких на разі маемо три, не можна скакати з одного до другого або іншими словами: міняти полісу одну за другу, бо кождий новий рід обезпечення дае інші привілеї, яких зміняти чи перемінювати не дасться. З одного рода обезпечення до другого можна тільки в той спосіб переходити, що з одним треба розвязатися і з него взяти все, що він дае, а до другого треба приступати цілком як новий член.

В кождім роді обезпечення є ріжні кляси а в них ріжні суми обезпечення і ті можна міняти, то є з менчих переходити до висших сум обезпечення або з висших до менчих і в таких случаях перемінюеться грамоти. Значить, що можан підвисшати або зменчати суму обезпечення в однім і тім самім роді, однак не можна зміняти одного рода обезпечення на другий, хиба що оден покидаеться а до другого приступаеться.

Се не значить, що коли хто обезпечений в старім роді обезпечення, не можна без покинення старого приступити до нового Противно, кождий член може бути обезпечений у всіх родах осібно, але на загальну суму не висше як $3000 мущини а женщини не висше як на $1500.

Старі члени, котрі за молоду до У. Н. Союза приступили а тепер хотілиби ще приступити на котрийсь з нових родів обезпечення, повинні в старім роді дальше стояти і його оплачувати як до тепер а до нового рода приступити від тепер **додатково.**

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

В СПРАВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ Б. УКРАЇНСЬКИХ СТРІЛЬЦІВ.

Одержав я з Дітройту, Мишиґен, листа слідуючого змісту:

7. серпня 1926.

В. П. Товаришу В. Кацюбій!

Здивувала мене часопись „Свобода" з дня 5. ц. м. ч. 180 тому, що є еще такий другий чоловік як я, котрий рад би бачити тут в Америці Укр. Стрілецтво зорґанізованим.

Я є теж стрілець У.Г.А. Ще 1918 р. боровся я в рядах У. Г. А. від Львова по Київ та Одесу й був раненим за Укр. Державу... Від Одеси змушені ми були пійти міряти чужі краї аж до Праги.

Прочитавши Вашу статтю в часописі „Свободі" дуже тим зацікавився, бо знаю, що двіста добрих і бадьорих борців може много більше зробити чим тисячу боягузів. Бо не тільки боротьба на поли бою є користною й рішаючою, але також і мирна праця, а се є праця зорґанізованої скількости добрих борців, що приносить також великі успіхи, наколи її всі зрозуміють й наколи як слід нею занимаються. Тут примірoм наведу малу Ірляндію, котра числить около чотири міліони душ, а котра виборола собі від 40,000,000 Англійців незалежність. Чому? Бо Ірляндія мала добрих і відважних борців, та її велика еміґрація є сильно зорґанізована. Томуто й мала горстка народу може противставитися великому ворогови, наколи мае піддержку всего свого народу.

Приїхавши до Америки 1923 р. я дуже здивувався, що тут в Америці є стільки наших стрільців, тай проводирів, та якось справою нашого зорґанізовання ніхто не занимаеться. Чому? Чи може ради кусника „насушного" благоденствують? Томуто я дуже радо зустрічаю Ваш заклик до орґанізації та кличу всіх товаришів свободи, вільности, горя тай недолі, щоби всі ставали чинними членами нашої орґанізації.

Петро Лобур.

Тішити се мусить кождого, що найшлися люди доброї волі й думки серед Українських Стрільців в Америці, які поспішаються до орґанізації. Та всежтаки на триста Українських Стрільців, котрі перебувають нині на вільній землі Вашинґтона — це замало. Можна сподіватися, що й другі товариші не відцураються своеї нової орґанізації, котра мае повстати тільки з нас самих, а котра мае нас скувати знов ланцом спільности, котрий нас колись так сердешно вязав. Можна бути певним, що всі поспішать з декількома написаними рядками на отворену дискусію „Заснування Орґанізації бувших Укр. Стрільців", тай візьмуть в орґанізації активну участь.

Нам треба найти всіх вірних синів України, котрі колись з таким запалом у своїх серцях добровільно ставали в ряди оборонців Української Держави. Вони певно лише тому так тихо сидять, бо нема орґанізації. Їх певно не зломали пережиті лихоліття. Вони не стратили охоти до дальшої боротьби. Програна раз не значить для них ще програної на завсігди.

Нам треба зорґанізуватися, бо ми не знаемо, що нам принесе завтра. Памятаймо на слова: Бог хоче з нас добру сокиру мати, коли нас так довго гартуе.

Томуто до праці. Піднесім бадьоро чоло в гору тай загляньмо кожньому чортові в очі. Зневіри козак не знае. В нас клич „Здобувай, а не жадай!" Як сказав Масарик чеському народови на зборах 1912 р.: „тільки праця, невпинна праця самого народу, а держава як нагорода за працю мусить прийти".

Працюймо. Орґанізуймося. В єдности сила.

WASYL KACIUBIJ
10 So. Broad St., Elizabeth, N. J.

ЯК СОБІ ПОСТЕЛИВ, ТАК І ВИСПИСЯ.

Так каже наша народна пословиця, і добре її можна допасувати до тої боротьби, що тепер розвелася серед нашого народа в Америці.

Як видно з дописий читачів Свободи, то деякі священики відмовляються святкувати в церкві память Івана Франка. Я не буду говорити про тих людий, які обурюються на нашу ґазету, що вона проти сих священиків, бо сі люди видно не розуміють, що ґазета й на те є, щоби давати повний образ нашого народнього життя. Я хочу відразу приступити до тих священиків. Сі священики не хочуть сказати в церкві кілька слів про діяльність Івана Франка, про те, як він боровся за український народ, як він голосив йому, що він не повинен бути слугою ні Москаля ні Ляха, а ґаздою в своїй рідній хаті. Вони не хочуть сказати про діяльність того великого поета, котрого ми шануемо за те, що він учив ненавидіти гнет ворогів, погорджати власним рабським переконаннем, та кликав нас до боротьби за щастя, свободу й поступ.

Замісць сказати в церкві до своїх вірних про сю велику й корисну й патріотичну діяльність Івана Франка, деякі священики стали підносити, що Франко був радикал, соціяліст, безбожник. Для мене сього рода слова сих священиків значать тільки те, що Франко був инчих релігійних поглядів, як сі священики. І так розумie наш народ.

Але що з того виходить, що Іван Франко був инчих релігійних поглядів, як деякі церкви? Я теж на віру маю правдоподібно инчі погляди, як Іван Франко, бо я належу до української католицької церкви, але прецінь я не стану судити ні Івана Франка ні ніякого другого українського патріота, провідника, після його релігійних переконань. Франко для нас національний провідник і його релігійні погляди се його приватна справа. Ми вже довго живемо в Америці, щоби знати, що нікого за релігійні переконання не чіпаеться. Що другий мае інакші релігійні погляди від мене, се не злочин, бо коли він злочинець супроти мене, то я злочинець супроти нього.

Іван Франко для нас національний провідник. Він бажав добра нашому народови, і вчив його, як йому за свое добро боротися. І кликав він нас до сеї боротьби таким громовим словом, що лишень глухі можуть сього слова не вчути.

Коли говориться про релігію других людий, то ми не питаемося, якої віри він був, але як він жив. Чи допустився він якого злочину? Чи обманював він других людий і чи вчив він брехні? Чи обкрадав він других людий, чи другим радив обкрадати?

Показуеться, що Іван Франко допустився злочину і за нього в тюрмі кілька разів сидів, але се були злочини зі становища гнобителів нашого народа. Сей злочин він поповнив у сей спосіб, що вчив наших людий повставати за правду, за справедливість, за свої права, за свою волю. Він учив людий правди й справедливости, не дивлячись на тяжкі переслідування, і тому він у нас не лишень праведник, який ніякого злого діла не зробив, але мученик за правду.

І на такого чоловіка кидаеться тепер каменем, що він є безбожником, бо він не годив-

ся з нашими деякими священиками в справі віри. Ох, треба сказати сим священикам нашу народну пословицю: Як собі постелите, так собі й виспитеся. Не хочуть зрозуміти ті священики, що народне око глядить глибоко в душу церковних провідників і нотує виразно всі їх блуди. Коли вони говорять за побожність і за віру Івана Франка, то наш народ у першу чергу дивиться на тих церковних провідників і їх мірить тою мірою, якою вони збираються мірити Івана Франка. Коли вони нападають на Івана Франка, що мовляв він виступав проти віри й розбивав церкви, то наш народ питається самий себе: Чи справді се Іван Франко розбивав українські церкви, чи може се робили ті самі, що нині виступають проти Івана Франка за його релігійні погляди? Чи се твори Івана Франка переконали вірних парохіян, які Франка майже не знають, відступати від парохій, чи може се відступили вірні парохіяни нашої церкви, як побачили, що епископ і священики се так гейби батько, що не заступається за своїми дітьми, як їх бють несправедливо? Я не думаю ображати ні духовества ні владики католицької церкви, але чи ми маємо бути зовсім байдужі, як нас Рим мішає з польським паньством як горох з капустою, як нас заганяє в одну обору, вовків і овець разом?

Я люблю українську католицьку церкву і не хочу бачити її упадку, і тому я жду, що в її обороні виступлять її провідники, які на неї нападуть вороги нашої церкви й нашого народа. Та на жаль сі провідники, замісць боронити сю церкву, роблять так, як мій старенький дідусь колись робив, коли ми возили снопи, і я йому сказав „Дідусю, дивіться, там віжки перекручені. Пождіть, най я злізу й поправлю, бо можемо перевернутися”. Дідусь сказав: Не бійся, сину, дорога рівна. Не перевернемося”. Але, бігме, перевернулися.

Те саме й діється тепер з нашою церквою. Вона в небезпеці, а наші проводирі кажуть нам: Не бійтеся, нічого не грозить. А коли що грозить, то від Івана Франка.

Я ще раз пригадаю сим священикам на українську пословицю, яку наш нарід віками повторяє: „Як собі постелиш, так і виспишся”.

Никола Костів,
Озон Парк, Ню Йорк.

—o—

ДОПИСЬ ПРО ДОПИСИ.

Вичитав я в Свободі допись з Флориди, в якій В. Тритяк описав ґураґан у Флориді й мені прийшло на думку написати до читачів Свободи письмо зі заохотою до писання таких дописий. Я прочитав допись гр. Тритяка з великим зацікавленнем і мені зараз майнула така думка:

Є нас в Аемриці, як кажуть, пів міліона людий. Живемо ми розкинені по всіх закутинах Америки. Я не знав, що є наші люди у Флориді, а ось найшовся наш чоловік. Є наші люди й на канадійській границі, і коло Мексику. Є в Скалистих Горах, і на побережу кождого моря й кождого океану в Америці.

Якої праці наші люди не роблять в Америці? Є й українські фармери, ріжного рода фабричні робітники, майнери найріжнороднійшого вугля й руди, є й рибаки, і так далі.

В яких дивних пригодах не були наші люди? І в зелізничих нещастях, і в корабельних випадках, і в копальняних вибухах, і в бурях і в ґураґанах, і при пожарах лісів і при пожарах прерій. Цікаві річи бачили вони й переживали.

Якби то було цікаво для нас, читачів Свободи, якби так кождий читач нашої ґазети написав про то, що він пережив у своїм життю.

Іван Калина, Ню Йорк.

Учитель пояснює ученикам теорію обігу крови.

— Щоби ви нагляднїше зрозуміли, дам вам такий примір. Колиб я станув до гори ногами, кров іде мені до голови. Колиж я стою як звичайно на ногах, то чому кров не йде мені до ніг, лише до голови? Чому то так? Відповідж мені на те, — звертається учитель до одного ученика.

— Бо голова порожна, — відповідає ученик.

—o—

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Новий козак — нова жертва на Рідний Край.

До Обеднання в Филаделфії переслав $10.00 на Рідну Школу п. Іван Каштанюк, секр. рек. У. Н. Союза, з тим додатком: Замісць придержуватися прийнятого в Америці звичаю, щоби повідомлювати своїх другів і знакомих про те, що мені народився син Іван, Павло, залучаю $10.00 на потреби Рідної Школи в краю. Вірю, що в той спосіб зроблю краще і пожиточнійше діло.

Такий поступок п. Каштанюка заслугує на те, щоби з него взяли собі примір і другі громадяне. Тою дорогою поділяться вони найскорше з своєю родинною радостю з як наширшим кругом своїх знайомих, а заразом дадуть поміч рідному краєви.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Січ далі жертвує.

З рамени нюйорської Січи переслано до Обеднання $60 на такі старокраєві цілі:

$43 на допомогу революційній боротьбі, $10 Рідній Школі а $7 на допомогу інвалідам.

$40 висилає Чорноморська Січ зі складок самих членів Січи з тим, що $10 зібрано на весілю т. Евгена Драґінди і п. Р. Ніжникевич.

$20 зібрано на революційний фонд між членами Січи ім. Б. Хмельницького.

Як бачимо, то нюйорська Січ не спочиває на лаврах. Ще не скінчить одної роботи, а вже думає про другу. Бо час не стоїть, не стоїть і боротьба в краю. Коли ми Січовики, так повинні ними бути не тільки по назві але й по ділах. А тими ділами може бути в сегоднішну хвилю головно допомога тому революційному рухови, що стинає голови тим катам, що взялися нищити наш нарід на рідній землі.

Ми Січовики хочемо піддержати нашу січову традицію. Введемо наші звичаї до наших домів і до родинних свят. Навіть весілля наші, як от це було в т. Драґінди, будуть мати народний, січовий характер. Будемо вщіплювати нашу січову ідею на кождім кроці, бо бачимо, що коли вона чиста і незаламучена ніякими гетьманськими Отче-нашами, має в нашім народі велику притягаючу силу.

М. Близнак.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.

З концерту на памятник Франка

Наша невеличка громада віддала честь Іванови Франкови своїм концертом, який відбувся дня 10. жовтня. Успіх того свята був великий не тільки з морального боку, але й з матеріяльного дописав рівнож. Доходу з концерту було $89.09. По відтягненню видатків, остало чистого доходу $70, які відослано до Обеднання з призначенням на памятник Івана Франка.

Концертовий Комітет.

—o—

ШИКАҐО, ІЛЛ.

З панахиди на памятник Франка.

У нас відбувся концерт в честь Івана Франка, про який подамо звіт на иншім місци. Тут зазначуемо тільки те, що перед концертом відбулася панахида за Франка, на якій зібрано $27 і відослано до Обеднання на памятник Франка.

Юрій Небор.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

З концерту в память Федьковича на краєву пресу.

Заходом Українського Народного Дому відбувся 5. серпня концерт в честь О. Ю. Федьковича, на якому, окрім музикально-вокальних точок, декламацій і реферату д-ра В. Клодницького „Значіння О. Ю. Федьковича в українськім письменстві”, відограно „Так вам треба”, іграшку О. Ю. Федьковича з музикою, танцями і співами. Концерт-свято випало дуже гарно, бо публика чисельностю дописала. Мимо того, що вступ на галю був 50 центів — присутні на зазив не відказалися ділом згадати на старий край і зложили $35.00, які через Обеднання переслало: для часопису „Рада” $15.00, для „Нового Часу” $15.00, обі у Львові, а для „Укр. Прапора” в Берліні $5.00.

Так ми ведемо свою народну роботу і будемо її вести так далі. Хочемо завести чесну конкуренцію. Не будемо себе хвалити, ні других ганити. Будемо тільки своє робити і приглядатися роботі других. Побачимо, хто зробить більше.

В. Клодницький.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на фонд Петлюри.

Товариство співаків бувшої Української Республиканської Капелі зібрало і переслало до Обеднання в Филаделфії $101 для пересилки до Комітету для вшанування памяти Петлюри у Франції. Гроші призначені на фонд оборони і на памятник по Симеоні Петлюрі.

Разом з тою посилкою і на ту саму ціль переслано до Обеднання $60, які зібрав д. В. Кедровський. В тій сумі зложили по $10.00: о. Корсуновський, Т. Якубенко і Н. Н., а $15.00 В. Кедровський на фонд Петлюри, а п. М. Кедровська зложила $15.00 для вдови по покійнім Головнім Отамані.

За Комітет Т-ва співаків б. У. Р. К.:
Г. Павловський, голова;
П. Ординський, скарбник.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Як Івасик збирав на Рідну Школу.

У нас в Міннеаполіс кілька місяців тому назад у громадян Садових уродився Івасик-хлопчик. Родичі ним дуже тішилися і тішаться нині синочком — а то тому в першій мірі, що він Українець і що вже від сьогодня любить своїх співрідних у старому краю. Про нього, Івасика-Українця з Міннеаполіс, можнаб дуже богато гарного написати — але я сьогодня росскажу Вам, шановні читачі, що як того Івасика охрестили іменем Богданко — то він опісля на забаві-хрестинах 19. VIII. встав з колиски і пішов до стола і у присутних гостий випросив для своїх товаришів у старому краю $11.00, які то через Обеднання вислано на Рідну Школу. Жертвували по $1.00: гр. Садовий-батько, гр-ка Садова-мама, А. Процай-кум, гр. М. Гаврилюк, Т. Кохан, О. Пилатюк, П. Гайва, П. Пупеза, Ст. Коцюба, Мик. Ґрубрин і др. В. Клодницький.

Гість.

„Маневри”.

— Що то, у вашій околиці маневри? — питається подорожний, що по дорозі поступив до коршми.

— Маневри? — дивується коршмар.

— Таж уже від години чую безупинну стрілянину споза ліса.

— Ах, де там! То той пан, що винаймив у нашому селі право полювання. Він нині від самого раня вганяє за одним заяцем і стріляє разураз.

—o—

Історія з водою на поріст волосся.

До барберні входить якийсь добродій і жадає води на поріст волосся. Хотів би, щоби лисина його знов вкрилася буйним волоссям. Барбер подає йому фляшку:

— „Діяна” найліпша вода на поріст волосся в цілому світі! Лише три доляри.

— Але хто мені докаже, що ця „Діяна” дійсно така добра? — питається гість.

— Я, — відповідає барбер і вказує своє буйне чорне волосся. Заки я зачав уживати цю воду, я не мав на голові ніодного волоска. Як став я вживати „Діяну”, маю ось таке буйне волосся!

Гість не може надивуватися.

— А так виглядав я перед тим... — каже барбер і знімає з голови по мистецьки зладжену перуку, з під якої влискується лисина.

—o—

У вязниці.

Може передасьте листа до вашої жінки? — питається дозорець вязня.

— Жінки, жінки! — кричить вязень — чому не кажете жінок?!

Дозорець видивився счудовано.

— Чого дивуєтеся! Яж сиджу тут за біґамію!

—o—

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного). (16)

X.

Батько й син.

Була вже ніч, коли Малюта після мучення Количевих, свояків і приятелів зложеного митрополита, вийшов наконець з тюрми. Густі хмари, немов чорні гори, нависли над слободою і грозили негодою. В домі Малюти всі вже спали. Не спав тільки Максим. Він вийшов на зустріч батькови.

— Тату, — сказав він, — я чекав тебе; мені треба переговорити з тобою.

— Про що? — спитав Малюта, і мимохіть відвернув очи. Григорій Лукіянович ніколи не дрожав перед ворогом, але в присутности сина йому стало лячно.

— Я завтра їду, — продовжав Максим, — прощай, тату!

— Куда? — спитав Малюта, і сей раз вплялив тусклий погляд свій в Максима.

— В світ за очи, тату; земля не клином зійшлася, місця досить!

— Та що, ти з ума зійшов? І дійсно взявся твоєї голови дур! що ти сегодня підчас обіду наробив! Як тобі язик повернувся цареви перечити? Чи знаєш ти, хто він, а хто ти?

— Знаю, тату; і знаю, що він мені за те спасибі сказав. А все таки мені годі оставатись.

— Ах, ти шалений! Та відки в тебе своя воля взялась? Що сталося з тобою сегодня? Чому ти тепер відїзджати задумав, коли цар тобі оказав свою ласку, зі старшиною зрівнав? Чому іменно тепер?

— Мені давно тяжко з вами, тату; ти сам знаєш, але я не довіряв собі; з маленької дитини тільки й чув з усіх боків, що царева воля — божа воля, що нема тяжшого гріха, як думати інакше ніж цар. І отець Левкий, і всі попи слобідські все мені вважали за великий гріх, що я не так думаю, як ви. Мимохіть іноді я задумувався, чи правий я один супротив всіх вас? Мимохіть відкладав подорож. А сегодня, — продовжав Максим і румянець живо заграв на лиці його, — сегодня я зрозумів, що я правий! Як почув я князя Серебряного, як довідався, що він твій обізд за душеґубство розбив і не відрікся перед царем свого праведного діла, а як мученик пійшов за нього на смерть, — тоді вдарило до него серце моє, як до нікого ще не билось, і вийшла з думки моєї непевність і стало мені ясно як день, що не по вашій стороні правда!

— Так от-хто тебе з толку збив! — скрикнув Малюта і без того озлоблений на Серебряного, — так от-хто тебе з толку збив! Нехай же попадеться він мені тільки в руки, не скоро смертю здохне він у мене, собака!

— Господь заступить його від рук твоїх!— сказав Максим, хрестячись; — не допустить він, щоби ти все добре на сій земли погубив! Так, — продовжав одушевляючись син Малюти, — скоро тільки побачив я князя Микиту Романовича, то зрозумів зараз, що гарноби жити разом з ним, і захотілось мені впроситися до него, та совісно було приступити: очи мої на него не підіймуться, поки буду отсю одіж носити!

Малюта слухав сина, і два чувства боролись в нім проміж собою. Йому хотілось закричати на Максима, затупати на него ногами і приневолити його угрозами до послуху, але поневольне поважанне сковувало його злобу. Він відгадував, що угроза тепер не придасться, і в низькій душі своїй став шукати других способів, щоби придержати сина.

— Максимочку! — сказав він, приймаючи благальний вид, о скільки се позволяло звірське лице його, — не в свій час ти відїзджати задумав! Твоє слово подобалось сегодня цареви. Хоть і налякав ти мене порядно, та вставились, видко, святі угодники за нами, змякшили серце батюшки-государя. Замість щоби стратити, він похвалив тебе і гроший тобі добавив і пійдеш ти тепер в гору! А тимчасом, чим тобі тут не життє?

Максим кинувся до ніг Малюти.

— Не життє мені тут, тату, не життє! Не по силам мені дома оставатись! Не в моготу слухати витте та плач раз-у-раз, не годен я видержати, що батько мій...

Максим остановився.

— Ну? — сказав Малюта.

— Що батько мій — кат! — промовив Максим і потупив очи, немов перелякавшись, що міг сказати батькови таке слово.

Але Малюта не змішався від сего прізвища.

— Кат катови не рівня! — промовів він, поглядаючи скоса в кут комнати. — Инший рядовий чоловік, инший старший, инакше діло простих злодіїв тратити, инакше бояр, що підточують царський престол і розхитують ціле государство. Я до розбійників не мішаюся; мій топір тільки й січе, що зрадницькі боярські голови!

— Годі, тату! — сказав, встаючи Максим — не мути мені серця такою бесідою! Хто з тих, що ти погубив, задумував що против царя? Хто з них замутив государство? Не по вині, а по злобі своїй січеш ти боярські голови! Колиб не ти, і цар був би ласкавійший. Але ви шукаете зради, ви муками вимучуете споріканне на себе, ви, ви всеї крови виновники! Ні, тату, не гніви Бога, не клевеч бояр, а скажи радше, що без розбору хочеш геть вигубити боярський накорінок!

— А ти як за ними вставляєшся? — сказав зі злобним усміхом Малюта. — Чи може весело тобі бачити, що ти як ні гожий, як ні хороший, а все оставешся між ними послідним? А чим хоть-хто з них не рівня тобі? Чим гордяться вони перед нами? Чи може з иншої землі їх зліпив Господь? Коли богатством гордяться, так почекайте, добродії! Цар не забуває вірних слуг своїх: а як погинуть Количеви, то маєток їх не кому другому, а нам же допадеться. Досить я з ними, окаянними, в тюрмі намучився; жилаві собаки, нічого казати!

Злоба кипіла в серци Малюти, але він ще сподівався переконати Максима і скривив рот свій в ласкавий усміх. Не личив такий усміх Малюті, і, дивлячись на него, Максимови стало лячно.

Але Малюта сего не замітив.

— Максимочку, — сказав він, — для когож я грошики збирав? На когож я працюю? Не їдь від мене, останься зі мною. Ти ще молодий, не попав ще в боєвий ряд. Не їдь від мене! Згадай, що я тобі батько! Як погляну на тебе, так і проясниться в душі, немовби цар мене похвалив, або позволив поцілуватися в руку, а скривдить тебе хто, то думаю, і зїв би я його живого!

Максим мовчав; Малюта постарався надати свому лицю як найніжнійший вираз.

— Невжеж ти, Максимочку, зовсім не любиш мене? невжеж нічого в серци твоїм до мене не рухнеться?

— Нічого, тату!

Малюта здавив свою злість.

— А цар що скаже, коли дізнаєся, що ти відїхав? коли подумає, що ти від него відїхав?

— Від негож то я й їду, тату. Мені страшно. Знаю, що Бог велить любити його, а коли погляну иноді, які діла він творить, так все нутро в мені перевернеся. І хотілось би любити, та сил не стає. Коли поїду з слободи, та не буде мені безневинної крови перед очима, тоді, дасть Бог, знов я царя полюблю. А не вдасться полюбити, то й так йому послужу, колиб тільки не в опричниках!

— А що буде з матерю твоєю? — сказав Малюта, хапаючись послідного способу. — Не пережити їй такого горя! Убєш ти стару! Зглянься на неї, яка вона, голубка, хора!

— Премилосердний Бог не оставить матери моєї, — відповів зітхаючи Максим. — Вона простить мене.

Малюта став проходжуватись по комнаті.

Коли остановивсь він перед Максимом, ласкавий вираз, до котрого присилував лице своє, зовсім щез. Грубе лице його показувало тільки невмолиму волю.

— Слухай, молокососе, — сказав він, зміняючи поставу й голос, — доси я просив тебе, тепер скажу осьщо: нема тобі на відїзд мого благословенства. Не позволю тобі їхати. А не угомонишся, то таки завтра заставлю тебе своїми руками злодіїв царських тратити. Ачей, коли сам закровавишся, ачей перестанеш бути непотрібом, перестанеш гидитись батьком!

Поблід Максим від бесіди Малюти і не відповідав нічого. Знав він, що тверде слово Григорія Лукіяновича, і що не перемогти йому батьківської волі.

— Бач, — продовжав Малюта — заговорився з тобою; зараз ніч пізна, пора до царя ключі від тюрми віднести. От і дощ люнув! Подай мені бурку. Диви-но, який скорий став! Їхати хочу, не життє мені тут! Дай йому волю, то й мене готов перенакшити! Ні, брате, за скоро крильця розпялив! Я й не таких як ти приборкував! Я тебе навчу слухати! Гей, погодаж то, погода! Подай мені шапку. А блискавка раз, блискавка! Бач, як небо розярилось! немов би вся слобода занялася! Засунь вікно, та йди спати, ачей до раня вишумить дур з голови. А вже до твого Серебряного я доберуся! Вже я йому се нагадаю!

Малюта вийшов. Оставшися сам, Максим задумався. Все було тихо в домі, тільки на дворі буря гуділа, та в ряди-годи вітер, вірвавшися в вікно, гойдав ланцухи й кайдани, висячі на стіні, і вони, ударяючись одні до одних, звеніли зловіщим желізним дзенькотом. Максим підійшов до сходів, що провадили до верхного помешкання, до його матери. Він нахилився і став наслухувати. Все мовчало на поверсі. Максим тихонько вийшов по крутих сходах і остановився перед дверми, за котрими спочивала мати його.

— Господи Боже мій! — сказав Максим про себе, — Ти бачиш моє серце, знаєш мисли! Ти знаєш, Господи, що я не в гордости моїй, не з супротивности не слухаю батька! Прости мене, Боже мій, коли переступаю Твою заповідь! І ти, моя матінко, прости мене! Покидаю тебе без відома твого, їду геть без благословенства; знаю, матінко, що ти сего не переживеш, але ти-б не пустила мене по добрій воли! Прости мене, паньматко, не побачиш ти мене більше!

(Дальше буде).

Аркадій Аверченко.

КРИСТАЛЬОҐРАФ.

Він був кристальоґрафом*).

*) Кристальограф — той, що займається наукою про кристали (кристальоґрафією).

Я ще ніколи не стрічав чоловіка, що займався би кристальоґрафією. Тому було тяжко ствердити, який вплив на його характер має це звання. Він був широкоплечий молодий чоловік, біловолосий, з великими очима, товстими губами, отверта книжка.

Я пізнав його припадково. Ми мешкали в умебльованій кімнаті в одної і тої самої господині. Одного дня чую в сусідній кімнаті плач, крик і стогін. Я думав, що там у сусідній кімнаті відграється якась понура драма, зірвався і відчинив двері. Кристальоґраф стояв посеред кімнати, держав у руці щось загорнуте в червоне накривало, що видавало неартикуловані звуки. Кристальоґраф скакав і танцював. Коли побачив мене, озвався до мене:

— Не наближайтеся, воно призвичаїлося до мене; вас воно могло би налякатися. Воно плакало весь час, а тепер успокоїлося.

— Хто це той „воно"? — спитав я здивовано.

— Дитина, я найшов її на вулиці та забрав зі собою до хоти.

Дійсно, на раменах у нього лежала дитина з великими очима.

— Де ви найшли її? Тай чому ви звичайну людську дитину називаєте „воно"?

— Бо не знаю, чи то хлопець чи дівчина. Я найшов його на вулиці та забрав зі собою.

— Чомуж ви не занесли дитини на поліцийний комісаріят?

— Яке йому діло на поліції? Чи воно вбило кого? Солодка дитина, правда, гляньте но на неї.

В цій хвилі дитина отворила уста й стала кричати. Кристальограф старався вспокоїти дитину. Скакав, танцював, а як уже дуже змучився, спитав мене:

— Як думаєте, чи воно голодне? Що їдять такі діти?

— Мій Боже, їх меню то материнське молоко.

— Гм, відкіляж узяти того материнського молока?

Ми глянули один на одного. В цій хвилі застукав хтось. До кімнати ввійшла гарненька, молода дівчина з модною підстриженою зачіскою, глянула на мене зизом і сказала:

— Олесь, я принесла вам книжку, що ви мені були позичили її. Щож ви тут маєте?

— Дитину, я найшов її на вулиці. Гарненька, що?

Дівчина взяла дитину, колисала її, поправила пелюшки глянула на Олеся і сказала:

— Чомуж дитя кричить?

— Я не знаю, я не зробив йому нічого злого. Воно певно голодне.

— Чомуж нічого не робите?

— Щож маю робити? Отсей добродій — він вказав на мене — каже, що дитину треба конче прикласти до грудей.

Його зір спочив на пишних грудях молодої дівчини й він сказав вельми врадуваний:

— Знаєте Наталочко, чи не могли би ви...?

Що? — спиталася счудована молода дівчина.

— Прикласти дитину до вашої груди й накормити її. Ми тимчасом пішли би до сусідньої кімнати.

Наталка зачервонілась й сказала обурено:

— Слухайте, всі жарти мають границю. Цього я по вас не сподівалася.

— Не розумію, чим тут можна обидитися. Дитина потребує жіночої груди, то я думав...

— Ви або ідіот або безсоромний, — сказала з плачем дівчина й відвернулася.

— Чого вона лається? — спитав мене Олесь здивовано.

— Ви досвідчена людина, що вона втратить на тім, як приkладе дитину до своєї груди?

Я закликав його на бік і спитав:

— Скажіть, скільки вам літ?

— Двацять два.

— А яке ваше звання?

— Я кристальоґраф.

— І ви думаєте, що молода дівчина може кормити дитину?

— Чумуж би ні?

Я здвигнув раменами і вибіг. Потім я чув, як за стіною розмова прибирала схвильовані форми. Потім усе вспокоїлося. Двері примкнено з лоскотом і дві пари ніг віддалилися. Певно кристальоґраф і його товаришка хотіли віддати дитину в певні руки.

— — — — — — — —

Другий раз стрінув я Олеся два тижні пізніще. Він прийшов до мене дуже збентежений.

— Приходжу до вас за порадою.

— Що сталося? — спитав я счудовано.

— Слухайте, що ви зробили би, колиб поцілували чужу жінку?

— А гарна вона? — спитав я цинічно.

— Дуже гарна, — відповів він — та це не важне. Біда в цьому, що вона замужна жінка.

— Отже ви цілували її, а чоловік бачив це?

— По перше ми не цілувалися, лише вона поцілувала мене, а по друге чоловік про ніщо не знає.

— Чогож ви неспокійні?

— Бачите, це вперше в моїм життю. Не знаю, що тепер мені робити.

— Оженитися з нею.

— Неможливо.

— Поєдинкуватися з чоловіком.

— Таж він тут нічого не винен.

— Алеж бо вона замужна, то навіщо цілувала инщого чоловіка.

— Олесь, чим ви займались ціле життя?

— Я студіював кристальоґрафію.

— Мусите вибрати собі инше звання. Таке звання, щоби поширило ваш світогляд. Пробуйте з ботанікою. А як ви з Наталкою?

— Вона все пояснила мені і я пізнав, який дурень був тоді з мене.

— Олесь, ви чудова дитина. Чи можу поцілувати вас?

— Ви..., так!

Я обняв його і ми в приязни розійшлися.

Кілька днів пізнійше ввійшов він збентежений до моєї кімнати, глянув на мене та сказав:

— Скажіть, який вплив має боз?

— Гм, я люблю боз, то рослина з родини кількалітніх.

— Так, колиб боз був не цвив, то це не приключилося булоб.

— Що таке?

— Ми сиділи на лавці в саді. Я пояснював Наталці ріжницю між сталяктитами і сталяґмітами тай нараз поцілував я її.

— Ви, ви цілували? кого?

— Наталку! Боз пах одурманюючо. Я втратив змисли. Я не знаю впливу того цвіту й тому хотів пізнати, яка її думка.

— Колиж шлюб? — спитав я лякнічно.

— За місяць. Вона любить мене.

— Що ви балакаєте? Чи пригадуєте собі, як я вам останнім разом говорив, що ви мусите поширити свій виднокруг? Тепер мусите студіювати зоольоґію та психольоґію.

— Так, — сказав він вдумчиво — колиб не той цвітучий боз, я ніколи не пізнав би був, що то таке любов.

— — — — — — — —

Сидів коло мене в глибокій задумі. Я глянув на нього усміхаючись і подумав собі: „Любий приятелю, тепер пізнаєш, що таке життя. Дізнаєшся, чому жінки цілують; на своїх власних дітях побачиш, як їх треба годувати, а пізнійше може довідаєшся, чому жінки не цілують своїх власних чоловіків, лише чужих чоловіків. Тоді перестанеш бути білим круком".

Переклав М. Т...ий.

Колиб.

Здибалися товариші й один одного питається:

— Ну, як жеж там було на вечері, що твій шеф запросив був тебе на неї?

— Колиб зупа була така тепла як вино, а вино колиб було таке старе як гуска, а гуска така товста як господиня, то було би все дуже добре.

ЛЕГКОВІРНА ПУБЛИКА.

На филаделфійській виставі має свою окрему виставку Федеральний Почтовий Департамент. Влаштована вона як американський „пост офіс" в повнім руху і з усіми найновішими технічними засобами для обрудування почти. Та окрім того показано цілий ряд инших річей, що мають якенебудь відношення до почтового діла, між иншим навіть револьвери й інструменти, уживані американськими бандитами для розбивання почтових кас і ваґонів.

В окремій шафі виставлені приклади всякого шахрайства, яким ріжні шарлятани надувають легковірну публику, користуючись при тім почтою для листування з своїми жертвами, для реклями „адвертайзменту" та розсилки шахрайського краму. Звичайно почтові урядовці не мають обовязку провірювати, хто і що пише чи посилає. Але, скільки це можливе, вони повинні глядіти за тим, щоби винуватих покарати.

Шахрайств таких буває богато більше, ніж можнаб думати, і довірчива публика тратить через них сотні тисяч і міліони долярів. Особливо поширені всякі шахрайські ліки і ті, хто їх продає і розсилає, роблять тим більше зло, що терплять від них люде слабі, які сподіваються помочі, а замісць неї дістають якунебудь дурницю, що не тільки не помагає, а часто ще й шкодить здоровлю.

Якась шикаґовська компанія вимантила 300,000 долярів за свій „метод відмолодження", поки на почті не попали на ту відмолоджуючу літературу, яку вона масово розсилала старим та підстаркуватим людям, захвалюючи свій метод. „Оксипатор Туберкуліні" звучить дуже „науково" і не менш науково захвалювано його сухітникам як найпевнійше лікарство на їх хворобу. Та хемічний аналіз, зроблений для почти після того, як вона затримала пляшину того „оксипатора" показав, що він є звичайною ґліцериною. „Овена Електричний Пояс", писали, „найбільший винахід нашого віку", лічив більш як двацять ріжних слабостей. Та позавидували тому Овенови якісь инші промисловці в Толідо і випустили на ринок „Електро-Хемічний Перстень", як единий але повний поратунок в трицяти слабостях. „Гол Тон", що мав „витягати" з слабих жовчеві камені, на ділі витягав з їх кишень по сто тисяч долярів річно, а „Керекс", що повинен був зовсім певно віддати своїм пацієнтам „мужеську силу", замісць того витягнув з них на протязі чотирох літ поверх міліона долярів. Винахідники тих чудесних ліків сидять тепер за ґратками. Так само почта перебила продаж славетного „Пуріфіко", котрим продавці свято обіцювали вилічити слабість рака, на який наука медицини ще й доси не знає способу, і не менш славного „Діріґо" на продовження людського життя. Звичайно. зробити конець таким шахрайським бизнесам не все легко. Приходиться кликати одурених людей як свідків, а звичайно вони стидаються признати, що їх одурено тай ще такими немудрими штуками. Продавці таких ліків, які на тім шахрайстві і доробляються великих грошей, мають грошеві засоби, щоб обороняти і затягати справу в суді. Справа з власниками „Сарґоль", одного з богатьох таких шахрайських ліків, тягнулася цілих три роки, поки врешті їх арештували, судили й засудили на трицять тисяч долярів грошевої кари. Але тимчасом вони свій крам далі реклямували і продавали і на протязі того часу витягнули з довірчивих людей ще якого пів міліона. Між нишим на виставці можна бачити „свячені хустинки до носа", які продукував „Інститут Божого Лікування". Інститут той вже закритий федеральними властями і його основатель опинивсь у вязниці.

Розуміється, те медичне шарлятанство не є единий крам, який почта вилапує серед багажу. Асекураційні поліси, що виглядають зовсім як правдиві, тільки не дають ніякого забезпечення; нафтові акції, що обіцюють 500 відсотків зиску від неіснуючої нафти; мапи, що показують дорогу до захованих скарбів; „тисяча плянів, формул і рад, як дійти до богацтва", і таке инше — все ковтають легковірні люде.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КНЯЗІВНА І ХЛОПКА

Стежкою поміж густі корчі тернини ішла в напрямку ріки Буг молода князівна Марина. По лиці її було видно, що вона ще не зазнала горя, лице її було спокійне, веселе, а хід певний; держались величаво, як подобає доньці магната, родовитого князя. Вже наближалась князівна до ріки і взріла на камені дівчину-селянку, котра сиділа в глубокій задумі і неначе посилала ті свої, видно невеселі, думоньки з филями. Залюбувалась князівна дівчиною, та й було чим залюбуватись. Гарна і князівна, та краса її як те павутиння: подихне вітер і пірветься; ніжне біле личко у неї, але то робить чудо косметики. А краса убогої селянки дана їй самою могучою природою: буйна чорна коса спадає на гнучкий стан, личко румяне, устонька рожеві, а оченята неначе ті зіроньки блискотять.

Князівна поступилась вперед і своїм приходом вивела дівчину із задуми. Дівчина встала і уклонилась князівні.

— Як звуть тебе? — привітно спитала князівна.

— Оксаною.

— Виджу, що ти чогось сумна. Скажи мені, яка тому причина?

— Горе моє велике, ясновельможна панно, я маю судженого, та пішов на війну і нема вістки від него, може й в живих вже нема.

— Бідненька ти, — пожалувала князівна Оксану. — Коли не верне, вийдеш заміж за другого; ти молода, гарна.

— Ох ні, — відповіла Оксана і похитала головкою. — Я присягала його одного кохати до смерти і за другого заміж не піду.

— Так говориш, Оксано, лишень тепер, поки маєш надію, що твій суджений ще жиє, а як дізнаєшся, що убили його, чи умер своєю смертю, то й забудеш.

Слова сі вразили серце Оксани і вона, не зважаючи на велику ріжницю між нею, а князівною, запитала:

— А наколиб ваш, ясновельможна панно, суджений пішов на війну і його убили, абож сам помер, чи вийшлиб ви заміж за другого, чи забулиб його?

Князівна усміхнулась і відповіла:

— Між мною і тобою є велика ріжниця. Мої почуття під впливом виховання, освіти, обставин життя є ніжніщі, тревaліщі і вражливіщі; твоїж почуття не розвинені і як скоро враження ділає на них, так скоро і зникає, не маючи ґрунту пустити коріння і наповнити собою все ество. Я також маю судженого, котрого люблю всім моїм ествoм, а така любов не може умерти, бо з її смертю умерлаб і я.

— Пробачте, ясновельможна панно, за сміле питання, та я тепер якась нерозважна. Не годна я також відповісти на ваше пояснення, бо не на стільки освічена, аби могла висловитись.

Поговорила ще трохи князівна з Оксаною і розійшлись.

Пройшов рік часу. Женних князівни помер і вона вийшла заміж за другого, за ґрафа.

Одного ранку, весною, тоюж самою стежкою про котру говорилось з початку, ішла молода ґрафиня Марина. Наблизившись до ріки, вона побачила законницю, котра сиділа на тім місци, де колись Марина стрінулась з Оксаною.

Ґрафиня підійшла близше і якеж було її здивовання, коли вона пізнала в тій молодій законниці Оксану. На лиці її вже не грав румянець, не блескотіли очі, вона цілком змінилась.

— Мені здається, що я тебе колись тут стрічала? — запитала ґрафиня.

— Так, то було рік тому назад, — відповіла законниця. — Тоді ви пояснювали мені значіння і ріжницю почуть ваших і моїх, та я не годна була словами заперечити, длятого я прийшла днесь на се саме місце, щоб засвідчити перед вами мильність ваших тверджень. Мій суджений зістав убитий і я залишила мир з його втіхами, радощами і ґорем і стала невістою небесного жениха; сим я не зрадила мому земному женихови. А позвольте вас запитати, чи одружились ви з своїм женихом про котрого мені при першій стрічі говорили?

Ґрафиня стояла, вся тремтіла і не годна була слова вимовити.

— А може помер ваш жених? Ох, то горе ваше велике. Ви говорили мені, що кохаєте його, що та любов не може вмерти, бо з її смертю умерлиб і ви.

— Вибач, вибач мені, — ледво промовила ґрафиня. — Я, я зрадила свому женихови, вийшла заміж за другого, а ти не поступила так; твої почуття ніжніщі від моїх, тревaліщі, чистіщі.

Законниця поглядiла на ґрафиню, зітхнула, вклонилась і відійшла.

А ґрафиня стояла як скамяніла. Збудились почуття, встидно стало за себе, слези текли одна за другою.

З того часу все ґрафиня приходила на те місце, де двічі стрічалась з Оксаною. Згадувала її слова і неначе бачила її перед собою, не хлопкою, а ніжно кохаючою женщиною, котра на ділі доказала вірність свому судженому і незміриму глубину та чистоту своєї любови.

Дмитро Тягнигоре.

Чоловік купує дві шіфкарти й одну шіфкарту для повороту.

Його жінка дивується:

— Чомуж не купуєш дві шіфкарти для повороту?

— Ніколи не треба занадто спішитися, моя дорогенька — відповідає чоловік. — Тиж знаєш, що не вмієш плавати!

—o—

Марійка: Петре, чому ви носите камаші в таку спеку?

Петро як ішов до дому, роздумував над тою увагою Марійки і признав, що вона має рацію.

На другий день каже до нього **Ольга:** Ти далеко елеґантніше виглядав би, Петре, колиб ходив у камашах.

Петро як ішов до дому, признавав, що Ольга говорила правду.

На третій день каже **Галя:**

— Я вас подивляю дуже, Петре, що ви все такі ориґінальні. Ось приміром ви одинокий між жиючими, що ходить лише в однім камаші!

—o—